

MASARYKOVA UNIVERZITA
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Úvaha

Člověk s postižením a výtvarná tvorba

Zpracovala: Lucie Hrabalová (UČ: 471669)

Předmět: Výtvarné umění jako prostor pro inkluzi

Vyučující: Mgr. Pavel Sochor, Ph.D.

Zimní semestr 2017/2018

Člověk s postižením a výtvarná tvorba

Výtvarná tvorba by měla a mnohdy i působí jako jakási antidepresiva. Člověka by měla tvorba bavit, osvobozovat, skrz umění ubíhat do jiného světa, protože je to něco, co by mělo člověka bavit a způsobovat mu radost. Pokud umění působí lidem tak skvělý pocit, tak by mělo být přístupné všem lidem.

Když zapneme internet, můžeme se dočíst mnoho, někdy až fantastických, nadpisů článků – například: „Beznohý ochrnutý teenager přežil zemětřesení v Nepálu, teď chce být umělec.“ Nebo „Mistrovská díla tvoří umělci nohama či ústy.“ Nebo ještě úžasnější „Umělec namalovat nohama stovky obrazů, nyní je ukazuje na výstavě.“ A pokud zabrousíme i do Česka „Postižený umělec ze Vsetínska maluje obrazy ústy.“ A tak vlastně proč ne?! Proč by nás takové titulky měly uvádět v úžas, když výtvarná tvorba je něco tak spontánního a přirozeného. Což si někdy úplně neuvědomíme, protože úplně zapomínáme na to, jak jsme v mateřské škole produkovali desítky výtvorů měsíčně. Tak bychom měli tyto někdy až bulvární titulky přestat brát jako sci-fi, ale jako něco normálního a přirozeného. A spíše bychom se měli ptát sebe, proč si někdy ten papír s tužkou nevezmeme do ruky taky a nesnažíme se trochu v dnešní hektické době zklidnit a vypnout.

Postupně se nám nabízí otázka, není-li ona ta výtvarná tvorba tak trochu jen pro ty nenormální. Většinou pro blázny co si řežou ucho, nebo pro bandy chlápků popíjející absint jako vodu a když se teda podíváme na umělkyně ženy, tak ona Frída taky nevypadala, že by byla bůh ví jak normální. Nakonec na každém z umělců najdeme něco, čím je, nebo byl jiným mnohdy ale spíše výjimečným. Podíváme-li se trochu do historie na umělce, kteří byli tak trochu výjimečný nebo se jimi stali po své smrti. Nicméně se jejich obrazy dnes prodávají za astronomické částky.

Prvním z nich je Henri de Toulouse Lautrec. Tento francouzský umělec si ve svých čtrnácti letech zlomil nohu ve stehnech, což mu způsobilo zastavení růstu. Henri v dospělosti měřil pouhých 152 cm. Což mu i přes jeho vlivný původ v Paříži moc nepřidávalo na popularitě. Již v útlém věku se začal věnovat umění, vzhledem k jeho nadání byla Paříž pravým místem pro jeho vykročení do světa. Zařídil si vlastní ateliér a začal tak jeho bohémský umělecký život. Paříž s nově vznikajícími podniky v Montmartre v čele s Moulin Rouge bylo ideální místo pro život člověka s nízkým sebevědomím. Ač se snažil být umělcem dobrým a úspěšným, společnost se na něj dívala jinak, jako na zrůdu, která i přes svůj talent,

nemá to správné místo mezi nimi. Henri si to dobře uvědomoval a tak začal jeho život plný alkoholu, prostitutek a nočního doprovodu policie domů. Proto jeho jediným útočištěm od té drsné reality byl právě útek do malování, kde se jeho múzami staly samotné prostitutky, které viděl jako krásné bytosti. Jeho tvorba nebyla společností akceptována a tak se Henri dostával to koloběhu, ze kterého nebylo úniku. Jeho životní styl ovlivněný jeho tělesným postižením se mu stal osudným.

Henri ale není jediný umělec, který nebyl společností přijat a ač jeho tvorba byla úžasná, byl přes svůj vzhled odsouzen. Dalším, teď již mnohem známějším, umělcem je Vincent van Gogh. O tomto holandském malíři jsme každý slyšeli mnoho a mnoho a většina společnosti nechápe, proč jsou ty obrazy takového blázna tak drahé. Z jeho obrazů je patrné, jak impulsivní a napjatý život měl. Když se podíváme na jeho život, říkáme si, tolik tragédií na jednoho člověka je až zbytečně moc. Celý jeho život plný zklamání, ztrát a nepochopení ho dovedli až do psychiatrické léčebny. Jeho jediným útočištěm od té nesmyslné reality byl útek do barev. Vlastně si nemusíme představovat život člověka, jehož slunečnice jsou dnes takřka neprodejná, takový životní osud může potkat kohokoliv a pro něj byl únik do malby tou nejúčinnější léčbou.

Další z umělců, který své problémy léčil štětcem a barvami byl Mark Rothko. Tento umělec si během svého života vytvořil prestižní místo umělce ve společnosti, ale své psychické problémy dokázal léčit jedinečně tak, že je vyobrazoval ve svých obrazech. V poslední fázi jeho života přešel na jiné vidění smyslu života. Všechny své ideologie a problémy si vkládal do svých obrazů. Jeho obrazy obsahovaly zvláštní hlubokou pravdu a před očima jeho diváku jakoby jeho obrazy levitovali. Ač byl umělcem úspěšným a jeho obrazy se prodávali, tak si o konci svého života rozhodl sám. Později jeden psychiatr z jeho obrazů usoudil, že myšlenky na sebevraždu vkládal do svých obrazů již dlouho.

Tyto tři příklady jsou jenom odrazem toho, že umění může být ta jediný světlá stránka v životě člověka s postižením. Umění dodávalo těmto umělcům a nejen jim i mnoho dalším lidem sílu a chuť žít. Tohle se nemusí týkat jen světoznámým umělcům, ale i obyčejných lidí žijících kolem nás. Pokud tedy příště uvidíte fascinující článek o tom, jak někdo někde po ochrnutí kreslí pusou, nedívejte se na něj jako na blázna, spíš se jenom zamyslela nad tím, jak je tento způsob terapie jednoduše krásný...